

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนบูรณาการศึกษ ปีการศึกษา 2539 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับดังนี้

3.1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการและผลงานวิจัย
เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย
- 4) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 5) สร้างเครื่องมือ เสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้
ข้อคิดเห็น
- 6) ทดลองและปรับปรุงเครื่องมือ
- 7) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 8) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล
- 9) สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูล
เชิงคุณภาพ ซึ่งในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล 2 ชุด คือ แบบสำรวจ
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการดำเนินงานในโรงเรียน

ปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2539 กรณีข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล 3 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร/ครูผู้สอน แบบสัมภาษณ์กรรมการโรงเรียน และแบบสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาตามลักษณะการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

3.2.1 ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ คือ โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2539 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 7 โรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายในการวิจัยทั้งหมด

ประชากรผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ช่วย จำนวน 14 คน ครูผู้สอนจำนวน 124 คน กรรมการโรงเรียน จำนวน 70 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 259 คน รวมทั้งสิ้น 467 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

1) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยใช้วิธีการแบบเจาะจงให้ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ช่วย เป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 1 คน

2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ R.V. Krejcie และ D.W.Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 ได้จำนวนนักเรียนตอบแบบสอบถามจำนวน 155 คน หลังจากนั้นได้จำแนกออกเป็นแต่ละโรงเรียน ตามสัดส่วนประชากร (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1)

3) แบบสัมภาษณ์กลุ่มเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา ข้อเสนอแนะ

(1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ช่วย กรณีผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ช่วย จำนวน 14 คน ผู้วิจัยใช้วิธีแบบเจาะจงให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ทั้งหมด แยกเป็นโรงเรียนละ 2 คน ส่วนจำนวนครูผู้สอน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 94 คน โดยจำแนกออกเป็นแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนประชากร (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1)

(2) แบบสัมภาษณ์กรรมการโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 59 คน โดยจำแนกออกเป็นแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนประชากร (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1)

(3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีแบบเจาะจงให้นักเรียนที่เลือกจากการตอบแบบสอบถาม เป็นกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

โรงเรียน	ผู้ให้สารโรงเรียน/ผู้ช่วย		ครูผู้สอน		กรรมการโรงเรียน		นักเรียน		
	ประชากร	กลุ่ม	ประชากร	กลุ่ม	ประชากร	กลุ่ม	ประชากร	กลุ่ม	กลุ่ม
	ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		สัมภาษณ์
(ตอบแบบสอบถาม)									
บ้านธาตุ	2	1	22	17	10	9	49	29	20
บ้านคำขวาง	2	1	31	23	10	9	46	28	18
บ้านท่าลาด	2	1	14	11	10	9	39	23	16
บ้านห้วยชะยุ้ง	2	1	25	19	10	8	64	37	27
บ้านวังยาง	2	1	10	8	10	8	23	14	9
บ้านข้าวไม้แก่น	2	1	9	7	10	8	13	8	5
บ้านหนองกินเพล	2	1	13	9	10	8	25	16	9
รวม	14	7	124	94	70	59	259	155	104

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัย ได้สร้างและพัฒนาขึ้นเอง มี 2 ประเภทตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ (Quantitative Instrument) โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) สอบถามข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนในโครงการปฏิบัติการศึกษา ปีการศึกษา 2539 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

2) แบบสอบถาม ใช้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนปฏิบัติการศึกษา ปีการศึกษา 2539 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวทางปฏิบัติการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านระบบบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง มีการดำเนินการมากที่สุด
- 3 หมายถึง มีการดำเนินการมาก
- 2 หมายถึง มีการดำเนินการน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินการน้อยที่สุด

3.3.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ (Qualitative Instrument) มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะการดำเนินงานในโรงเรียนปฏิบัติการศึกษา ปีการศึกษา 2539 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ช่วย กลุ่มกรรมการโรงเรียน และกลุ่มนักเรียน ตามจำนวนที่กำหนด

3.4 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดจากตำรา เอกสาร ตลอดจนแนวปฏิบัติของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา

2) นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาสร้างเป็นแบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคำนึงถึงข้อช่วยการดำเนินงานให้ครอบคลุมแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน

3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

4) นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา (Wording) ตลอดจนด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

5) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2539 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูซำบั้ง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 โรงเรียน แล้วนำผลการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Lee J. Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85

6) นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการวิจัย

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ

2) นำหนังสือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวารินชำราบ ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 7 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้วิจัยนำไปส่งด้วยตนเอง

3) การสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามจำนวนและเครื่องมือที่กำหนด (ภาพประกอบจากภาพที่ 1 ถึงภาพที่ 6 ในภาคผนวก ค. หน้า 132-133)

4) ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดำเนินการต่อไป (ภาพประกอบจากภาพที่ 7 ถึงภาพที่ 9 ในภาคผนวก ค. หน้า 134)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Discriptive Analysis)

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยดังนี้

ความคิดเห็นต่อการดำเนินการโรงเรียนนุญการศึกษ

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.00 หมายถึง มีการดำเนินการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการดำเนินการมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการดำเนินการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการดำเนินการน้อยที่สุด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+